

ISKOLAFÖRTÉNETI VERSENY

2022

7./B. osztály:

BÁRÓ EÖTVÖS JÓZSEF

FELADATOK:

- 1.) Nézz utána az interneten, hogy ki volt Eötvös József!
 - a. Mikor élt?
 - b. Mi volt a foglalkozása?
 - c. Milyen reformokat vezetett be miniszterként?

- 2.) Olvasd el az alábbi forrásszövegeket és válaszolj a kérdésekre!
 - a. Mikor volt gimnáziumunk tanulója Eötvös József?
 - b. Miért gúnyolták ki Eötvöst a társai az első szöveg szerint?
 - c. Milyen fogadalmat tett Eötvös az első szöveg szerint?
 - d. Milyen büntetést kaptak Eötvös és társai az első szöveg szerint?
 - e. Milyen csínytevéseket követett el Eötvös a második szöveg szerint?
 - f. Milyen volt Eötvös tanulói teljesítménye a bizonyítványa szerint?

ISKOLAFÖRTÉNETI VERSENY

2022

FORRÁSSZÖVEG:

“[1824-ben] iskolába küldték [ahová 1826-ig járt]; a tanító [...] az első padba ültette, de a többi fiú mind kiment a padból, csak egy zsidó gyerek maradt meg mellette; s midőn megkérdezte iskolatársait, miért tették ezt, azt mondták, hogy hazaárulónak unokájával nem akarnak egy padban ülni. A fiú ezen nagyon megindult; boszankodva beszélte el a jelenetet nevelőjének, s megkérdezte, igaz-e hogy a kedves öreg nagypapa hazaáruló. „Az bizony” — felelt Pruzsinszky [Eötvös nevelője] — „apád is az, s te is annak készülsz; hiszen magyarul sem beszélsz becsületesen.” Eötvös elpirult, neki feküdt a magyar szótannak, s kizárólag magyarul beszélt mindenkivel, kivéve anyját, ki soha e nyelvet meg nem tanulta. Egy pár hónappal később, a tanító megjelenése előtt, midőn az iskola gyerekek már nagyobbára helyükön ültek, Pepi báró felállt a padra s megkérte őket, maradnának a lecke után egypár pillanatra az osztályteremben, mert valami mondanivalója volna.

Midőn a tanító az óra bevégeztével távozott, a fiúk kíváncsian ott maradtak. Eötvös fölment a katedrába, melyből csak feje látszott ki, s felindulva elmondta, hogy nagypapa s apja a császárnak szolgálói ugyan, de hogy ő maga, esküszik az élő Istenre, csak hazáját fogja szolgálni, s hűsége által elfelejteti nevének jelenlegi népszerűtlenségét. — társai lelkesedve éljenekben törtek ki, vállaikra emelék s ujjongva vitték ki a folyosóra, hol a pedellus eléjük jött, a láрма okát megtudta s följelentette; s másnap az egész osztály, élén a kis Eötvösse, carcerbe [iskolai zárkába] került.”

(Pulszky Ferenc: *Báró Eötvös József*. In: *Babérlombok Eötvös József műveiből*. Pest, 1871, pp. 15-16.)

„Báró Eötvös József közoktatásügyi miniszter korában, 1869-ben, Kolozsvárt járván, megszemlélte az iskolákat, köztük a református főgymnasiumot is. Feltűnt előtte a termek csinos berendezése; különösen a szemébe ötlöttek a barnára festett padok.

– Én bizony még csak fehér gyalult padban ültem deákkoromban, mondta kísézőinek. Vajon nem fölösleges fényűzés ez?

– Aligha, kegyelmes uram, válaszolta Sámi László tanár. Mert a tapasztalás azt bizonyítja, hogy az ilyen csinos, barnára festett padokat a tanulók jobban megkímélik, mint az egyszerű gyalult deszkából valókat. Nem firkálják úgy össze.

ISKOLAFÖRTÉNETI VERSENY

2022

Eötvös elgondolkodott. – Deákkori emlékeim között keresgéltem, mondta aztán az uraknak. S azt a kérdést intéztem magamhoz: vajon tanulókoromban nekem is szokásom volt-e a padot összefirkálni? Hát jól emlékszem, hogy alig volt nálam megátalkodottabb firkáló.

A kíséret elképedt e vallomás hallatára; és Sámi László halkán megkérte Eötvöst, hogy valahogy hangosan ne ismétlje e visszaemlékezését, mert ha a tanítványok meghallják, holnap már nem lesz a padokon egy tenyérsnyi hely sem, amelyet nem firkáltak be a fiúk!”

(Tóth Béla: *Magyar Anekdotalincs*. Budapest, 1903, pp. 135–136.)

BIZONYÍTVÁNYOK LINKJEI:

https://adt.arcanum.com/en/view/Budapest_50_57_1826/?pg=1&layout=s&query=e%C3%B6tv%C3%B6s